

Telegraful Român

Biblioteca Orășenească
„Ștefan Gheorghiu“

Str. Barițiu 5

SIBIU

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Cont nr. 49.8.01Credința noastră

31. Prima parte a Sf. Liturghii: Proskomidia

Sfânta Liturghie este cel mai mare dar pe care Iisus Hristos l-a lăsat Bisericii și cea mai înaltă slujire, cea mai adâncă închinare și preamărire pe care Biserica o aduce lui Iisus Hristos. După cum am spus, ea a fost așezată de Mîntuitorul la Cina cea de Taină, slujită apoi de Sfinții Apostoli după Pogorîrea Duhului Sfînt și de atunci, pînă la sfîrșitul veacurilor, săvîrșită de arhierii, preoți (și diaconi), prin care lucrează însuși Hristos, arhierul cel veșnic. Credincioșii încă aduc lui Hristos dăruirea inimii și vieții lor și darurile materiale trebuincioase pentru slujirea Sfintei Liturghii.

De aceea se cere și de la sfințitul slujitor ca și de la credincioșii o pregătire deosebită. În general se cuvine să avem cu toții o viață curată, după voia lui Dumnezeu, după asemănarea lui Iisus Hristos. Preotul să se pregătească în special de sîmbăta seara, înfrînîndu-se de la orice poștă trupească, orice gînduri păcătoase, lăsînd orice griji pămîntești, căindu-se de orice greșală săvîrșită, împăcîndu-se cu toți, ca în inima lui să sălășluiească iertarea, dragostea, bunătatea, evlavie, smerenia ș. a. Să-și facă și canonul de rugăciune prevăzut de rînduiele Bisericii noastre. Dacă se simte împovărat de vreun păcat ce-i apasă conștiința, să se spovedească la timp. Sfîntul Vasile cel Mare atrage atenția preotului să slujească „cu frică de Dumnezeu”, care i-a „încredințat... o slujbă cerească...”, (o slujbă) îngerească. Dar și credincioșii se cuvine ca din seara sîmbetei să se înfrîneze, să facă rugăciuni, să se împăce cu toți, să se căiască de răul ce l-au făcut și să se hotărască de a se îndrepta, de a lua parte la Sfînta Liturghie cu evlavie, credință, smerenie și dragoste de Dumnezeu și de semen. Adică și preotul și credinciosul să se dăruiască pe ei și viața lor lui Hristos-Domnul.

Duminica dimineața, preotul (și credinciosul) se duce la biserică fără a gusta nici hrană, nici băutură. E o mică jertfă pe care o aducem lui Iisus Hristos, Cel ce viața Lui și-a dat pentru mîntuirea noastră.

În vremea Utreniei, cînd la strană se cîntă troparele ce urmează după „Dumnezeu este Domnul”, preotul începe sfințita lucrare a Proskomidiei. Aceasta o săvîrșește la proskomidierul (ce se află în partea de miazănoapte a altarului). Pentru aceasta credincioșii au adus la biserică din bună vreme prescură și vin, daruri la care pot adăuga lumînări, tămîie ș. a.

Preotul iese întîi din altar și stînd în fața Sfîntului altar, în fața icoanei Mîntuitorului — se consideră nevrednic de a sluji taina cea mare a jertfei Domnului și se roagă ca Iisus Hristos să-l ajute cu harul Său. Apoi intră în altar și se îmbracă în sfințele odăjdii. Acum el trebuie să simtă că Hristos însuși e Cel ce slujește prin el și să slujească cu inimă înfrîntă și smerită, cu gîndul înălțat la cer, împlinînd întru toate voia lui Dumnezeu. Faptul că preotul — după ce s-a îmbrăcat pentru slujire — își spală mîinile, arată că el trebuie să fie curat și sufletește și trupește. Așa începe să săvîrșească Proskomidia, adică prima parte a Sfintei Liturghii, parte care constă în pregătirea sfințelor daruri. Ca și la Cina cea de Taină se aduce pîine (prescură) și vin. Acestea sînt „pîrga vieții” și sînt aduse ca să se prefacă prin lucrarea Duhului Sfînt (la Epicleză) pîinea în Trupul și vinul în Sîngele Domnului. De aceea prescura (bine coaptă) se face din făină de grîu curat, dospită cu aluat, cu apă curată. Pe ea (la mijloc), se imprimă cu priscornicul pecetea cu literele așezate în formă de

cruce: IS, HS, NI, KA, adică în limba română: „Iisus Hristos biruitor” (sau: „învînge”), căci prin jertfa Sa de pe Cruce El a biruit moartea și ne-a eliberat și ne eliberează mereu din robia păcatului, dăruindu-ne sfințenie și viață veșnică. Partea cu pecetea e numită Sfîntul Agneț, adică Miel, căci ea închipuie pe Hristos „Mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatul lumii” (Ioan 1, 29). Vinul trebuie să fie natural (din struguri) și de preferință roșu (pentru că acum închipuie Sîngele Domnului și se va preface la epicleză în Sîngele Domnului).

Preotul se roagă: „Dumnezeule curățește-mă pe mine păcătosul și mă miluiește”, binecuvîntează apoi prima prescură și rostește de trei ori: „Întru pomenirea Domnului și Dumnezeului nostru Iisus Hristos (după porunca dată de Mîntuitorul: „aceasta s-o faceți întru pomenirea mea”). Apoi înfige copia (care închipuie sulița cu care Iisus a fost împuns pe cruce) în cele patru laturi ale Sfîntului Agneț, spunînd patru texte din Isaia (53, 7, 8), care prevesteau jertfa Mîntuitorului (La dreapta: „Ca un miel nevinovat spre jungiere s-a adus”; la stînga: „Și ca o oaie jără de glas, împotriva celor ce o tund, nu și-a deschis gura Sa”; în partea de sus: „Întru smerenia Lui judecata Lui s-a ridicat”; în partea de jos: „Iar neamul Lui cine-l va spune?”). După aceea, cu copia scoate Sfîntul Agneț din prescură, zicînd: „Că s-a luat de pe pămînt viața Lui” (moartea lui Iisus). Așezînd Sfîntul Agneț pe disc cu pecetea în jos, preotul îl taie cu copia pînă aproape de coajă în formă de cruce cu brațe egale, zicînd: „Se junghie (se jertfește) Mielul lui Dumnezeu Cel ce ridică păcatul lumii, pentru viața și mîntuirea lumii” (jertfa de pe cruce). După aceea preotul întoarce Sfîntul Agneț cu pecetea în sus și împunge cu copia sub literele IS, spunînd: „Și unul din ostași cu sulița coasta Lui a împuns”. Și turnînd în potir deodată vin și apă, zice: „Și îndată a ieșit sînge și apă și cel ce a văzut a mărturisit și adevărată este mărturia lui” (Ioan 19, 34—35). Făcînd semnul crucii peste potir și zicînd: „Binecuvîntată este amestecarea Sfințelor Tale, totdeauna acum și pururea și în vecii vecilor, Amin”, preotul acoperă potirul.

În felul acesta Sfîntul Agneț și vinul reprezintă jertfa Mîntuitorului, dar nu sînt încă Trupul și Sîngele Domnului. Cum jertfa nu e numai răstîgnirea și moartea lui Iisus ci începe cu însăși întruparea Domnului (Filipeni 2, 4—8), scoaterea Sf. Agneț din prescură reprezintă și nașterea lui Iisus din Fecioara Maria, Maica Dumnezeului nostru, închipuită prin prescură. Din această prescură se va face anafura prin binecuvîntare în vreme ce se cîntă la Sf. Liturghie imnul „Cuvine-se cu adevărat...”.

După ce s-a încheiat lucrarea ce amintește de jertfa lui Iisus Hristos, preotul așează pe disc lîngă Sf. Agneț pîrticele (numite miride), care reprezintă Biserica întregă, adică pe Maica Domnului și cetele sfinților, pe credincioși, cei vii și cei adormiți, etc. Luînd a doua prescură preotul scoate pîrticica „Întru cîntea și pomenirea Născătoarei de Dumnezeu” și o pune de-a dreapta Sf. Agneț, rostind cuvintele psalmistului: „De față a statut împărăteasa de-a dreapta Ta, în haină aurită îmbrăcată și prea înfrumusețată”, ceea ce arată că Maica Domnului stă de-a dreapta Fiului ei în ceruri. Din a treia prescură preotul scoate nouă pîrticele mai mici, pe care le așează

de-a stînga Sfîntului Agneț, în trei rînduri (pentru Sf. Ioan Botezătorul, Sfinții prooroci, Sfinții Apostoli; Sfinții Părinți și ierarhi, Sfinții mucenici și mucenice; preacuvioșii Părinți și preacuvioasele maici; Sfinții făcători de minuni fără de arginți, Sfinții Părinți Ioachim și Ana, Sfîntul din ziua aceea și toți Sfinții, pomenind cu numele pe Sfîntul Ioan Gură de Aur sau Sf. Vasile cel Mare a cărui Sf. Liturghie se săvîrșește). Aceasta e Biserica din ceruri, a Sfinților care sînt în jurul Mîntuitorului, la altarul cel ceresc, și se roagă Domnului pentru credincioșii vii sau adormiți. Ei sînt de față cu Iisus Hristos la Sf. Liturghie săvîrșită la altarul bisericii.

Din a patra prescură preotul scoate pîrticele pentru episcopii ortodocși, episcopul locului, preoțime și diaconi, pentru ocîrmuitorii patriei, pentru ctitorii și binefăcătorii bisericii — punîndu-le în rînd sub Sf. Agneț. Tot din prescura a patra, sub pîrticica pentru episcopi, se așează pîrticele mai mici pentru toți credincioșii, care au nevoie de ajutorul lui Dumnezeu, pentru țara noastră, pentru sfințele biserici. Aici preotul pomenește pe nume pe cei vii (după pomelnicile primite de la credincioși).

Din a cincea prescură preotul așează pîrticele mici (sub pîrticele pentru ctitori) pentru toți cei adormiți în Domnul, unii pomeniți cu numele după pomelnicile primite și după pomelnicile bisericii (ierarhi, preoți, ctitori, conducători, binefăcători etc. adormiți în Domnul), și pentru toți dreptmăritorii părinți și frați ai noștri care au adormit „întru nădejdea învierii și a vieții de veci”. La sfîrșit, din a patra prescură, preotul scoate pîrticica pentru sine, zicînd: „Pomenește, Doamne, și a mea nevrednicie; iartă-mi toată greșeala cea de voie și cea fără de voie și să nu oprești pentru păcatele mele harul Prea Sfîntului Tău Duh de la darurile ce sînt puse înainte.”

După aceea, tîmîind steluța, o pune pe Sf. disc deasupra Sf. Agneț cu cuvintele: „Și venind steaua a statut deasupra unde era Pruncul” și acoperă Sf. disc cu primul acoperămînt, rostind o rugăciune. Apoi, tîmîind al doilea acoperămînt, îl pune pe Sf. potir zicînd: „Acoperit-a cerurile bunătatea Ta, Hristoase, și de lauda Ta e plin tot pămîntul.” Cu al treilea acoperămînt (mai mare) preotul, spunînd o rugăciune, acoperă peste cele două acoperămînte Sf. Potir și Sf. disc. Proskomidia se încheie cu rugăciunea, în care preotul cere ca Dumnezeu să binecuvînteze cele puse înainte, să le primească întru jertfelnicul cel mai presus de ceruri, să pomenească pe cei ce au adus acestea și pentru care s-au adus, iar pe slujitorul altarului să-l păzească neosîndit întru lucrarea sfințită a Sf. Liturghii.

La cele spuse pînă aici aducem cîteva precizări despre felul cum Proskomidia reprezintă și Nașterea Domnului și moartea Lui. Astfel locul unde se face Proskomidia închipuie și peștera din Betleem dar și locul unde a fost așezat trupul lui Iisus după coborîrea lui de pe cruce. Steluța amintește de steaua magilor. Potirul reprezintă paharul de la Cina de Taină și paharul patimilor Mîntuitorului. Cele două acoperămînte (de pe disc și potir) reprezintă scutecele pruncului Iisus, dar și mabrama și giulgiul în care a fost înfășurat trupul Domnului, cînd a fost așezat în mormînt. Acoperămîntul cel mare (numit „aer”) închipuie și cerul pe care a apărut steaua la Nașterea Domnului și piatra pusă pe mormîntul Mîntuitorului. Căci — cum am spus — jertfa Mîntuitorului cuprinde întreaga Lui viață, de la naștere pînă la

(Continuare în pag. 2)

Doriri de bine

La intrarea unui așezământ creștinesc de întrajutorare este scris:

„Pace celor ce vin
Bucurie celor ce rămân
Binecuvântare celor ce pleacă.“

Aceste cuvinte pot fi scrise la intrarea oricărei sfinte biserici. Căci, prin dumnezeieștile slujbe, prin sfintele învățături și prin binecuvântările ce se împărtășesc în locașurile de închinare, credincioșii primesc pace, bucurie și binecuvântare.

Sfinții slujitori ai dumnezeiștilor altare — în vremea sfintelor slujbe — spun în repetate rânduri pentru cei de față: „Pace tuturor.“ Prin aceste cuvinte ei doresc și împărtășesc „pacea“ acelor credincioși care „cu credință, cu evlavie și cu frică de Dumnezeu“ intră în sfânta biserică. „Pace celor ce vin“.

Pacea, pe care o împărtășește Sfânta Biserică credincioșilor care iau parte la sfintele slujbe, este acea pace de care a făcut pomenire „mulțimea de oaste cerească“, ce zicea: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bună învoire“ (Luca 2, 13—14). Pacea dorită și împărtășită de către sfinții slujitori ai Bisericii este aceeași cu cea despre care a spus Domnul Hristos ucenicilor Săi, prin cuvintele: „Pace vă las vouă, pacea mea dau vouă“ (Ioan 14, 27) și pe care a dăruit-o ucenicilor după Înviere, când, intrând la ei, de fiecare dată le-a zis: „Pace vouă“ (Ioan 20, 19, 21; Luca 24, 36).

Dorindu-le și împărtășindu-le pacea, prin sfinții slujitori, sfânta Biserică le pregătește celor credincioși calea bucuriei: „Bucurie celor ce rămân“; celor ce rămân în gândurile sfinte de la dumnezeieștile slujbe, în învățăturile cerești ce se împărtășesc în sfânta biserică, care au rostul de a înălța mintea la cele ce rămân în veșnicie și de a sfinți ființa și viața credinciosului. Toate acestea sînt pricinuitoare de bucurie. E vorba de acea bucurie cu temeieri mai presus de fire, pe care a adus-o arhanghelul Gavriil Sfintei Fecioare Maria, când i-a zis: „Bucură-te ceea ce ești plină de dar! Domnul este cu tine“ (Luca 1, 28). E bucuria pe care, la nașterea Domnului Hristos, a adus-o păstorilor un înger al lui Dumnezeu, când, din lumina care îi învăluia, le-a zis: „... Iată vă binevestesc bucurie mare, care va fi pentru tot poporul“ (Luca 2, 8—10). Bucuria, pe care o pregătește sfânta Biserică celor ce iau parte la sfintele slujbe, e bucuria ce își are izvorul în învățătura Fiului lui Dumnezeu și ni se face cunoscută în dumnezeasca Evanghelie, unde citim: „Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri“ (Matei 5, 12); „Bucurați-vă că numele voastre sînt scrise în ceruri“ (Luca 10, 20); „Acestea vi le-am spus ca bucuria mea să fie întru voi și ca bucuria voastră să fie deplină“ (Ioan 15, 11). Această bucurie a Domnului Hristos, pentru care El se ruga Tatălui ca ucenicii „s-o aibă deplină în ei“ (Ioan 17, 13), a umplut inimile Sfinților Apostoli, care, din prisosința acestei bucurii, ce îi însoțea și în vremuri de restriște (Faptele Apostolilor 5, 41; Filipeni 1, 18), ne-au lăsat stăruitoare îndemnuri la bucurie, cum sînt: „Bucurați-vă cu bucuria nădejdi“ (Romani 12, 12); „Totdeauna să vă bucurați“ (I Tesaloniceni 1, 16); „Bucurați-vă pururea întru Domnul. Din nou voi zice: bucurați-vă“ (Filipeni 4, 4) și altele de felul acestora. Toate acestea se împlinesc cu credincioșii ce stăruiesc în gândurile sfinte de la sfintele slujbe și se silesc să-și lumineze mintea cu lumina cunoștinței de Dumnezeu, prin care se revarsă pacea și bucuria. „Bucurie celor ce rămân“; celor ce rămân în strădaniile sfinte pe care ni le pregătesc gândurile luminate din învățătura mîntuitoare a sfintei Biserici și pentru care primim binecuvântare mai ales la Sfânta Liturghie.

Cu toții știm că la sfîrșitul Sf. Liturghii, arhiereul sau preotul, binecuvîntînd pe credincioșii ce sînt de față, zice: „Binecuvîntarea Domnului (să fie) peste voi, cu al Său dar și cu a Sa iubire de oameni, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor.“ Această binecuvîntare se dă celor ce pleacă la rosturile vieții lor. „Binecuvîntare celor ce pleacă.“ Ea li se dă credincioșilor prezenți la Sf. Liturghie, nu numai pentru clipa participării, ci ea îi însoțește la rosturile vieții lor. Aceasta o înțelegem de acolo că, dînd binecuvîntarea, slujitorul sfințit zice: „Binecuvîntarea Domnului peste voi... totdeauna“, și pe acest „totdeauna“ îl întărește și explică prin cuvintele ce urmează „acum și pururea și în vecii vecilor“, de unde și înțelegerea că sînt binecuvîntați cei ce pleacă.

„Binecuvîntare celor ce pleacă.“

Toate sfintele binecuvîntări de la Sf. Liturghie sînt continuări ale binecuvîntărilor pe care le-a

dat Domnul Hristos în vremea propovăduirii Sale. Din Sf. Evanghelie știm că Domnul a binecuvîntat cele cinci pîini, care i-au fost puse înainte și din ele a săturat mare mulțime de oameni (Matei 14, 19 urm.). Binecuvîntînd pîinea, Domnul Hristos a binecuvîntat toată munca și osteneala ce se face pentru cîștigarea pîinii, — pîinea fiind rezultatul muncii omenești, la care se adaugă binecuvîntarea lui Dumnezeu. A mai binecuvîntat Fiul lui Dumnezeu pîinea și vinul, la Cina cea de Taină, prefăcîndu-le în precuratul Său trup și scumpul Său sînge (Matei 26, 26 urm.). Și cu acest prilej a binecuvîntat Domnul munca omului, precum și pe tot omul ce muncește spre a cîștiga cele de trebuință vieții. A mai binecuvîntat Domnul și pe copiii ce i-au fost aduși ca să-i binecuvînteze (Marcu 10, 16).

Să luăm deci parte la sfintele slujbe ale sfintei Biserici și atunci vom putea nădăjdui să avem „pacea celor ce vin“, „bucuria celor ce rămân“ și „binecuvîntarea celor ce pleacă“.

Fie ca de acestea să ne împărtășim noi toți, cu îmbelșugare, prin darul și iubirea de oameni a Sfintei și închinății Treimi, cu rugăciunile Prea Curatei Maicii Domnului și ale tuturor Sfinților, care au avut și au dat pace, bucurie și binecuvîntare.

Ierod. Teofil Părăianu

Cu privire la rugăciune în psalmii lui David

Rugăciunea este ridicarea cugetului, a simțirii și a voinței noastre către Dumnezeu. Ea este un act care angajează întreaga noastră ființă, fiindcă nu constă numai într-o gândire la Dumnezeu, ci ea este un contact adevărat, viu cu El.

Una dintre marile chipuri ale Vechiului Testament, din ale cărui rugăciuni avem multe de învățat, este profetul și împăratul David. În rugăciunile sale găsim atît rugăciuni de cerere, cît și rugăciuni de laudă și mulțumire aduse Părintelui ceresc.

Un capitol important în cadrul rugăciunilor lui David îl formează rugăciunile de cerere, datorită faptului că el, în calitate de căpetenie a evreilor, a avut nevoie de un ajutor deosebit din partea lui Dumnezeu, ca să-i poată conduce cu cît mai multă destoinicie, cît și pentru ca să poată face față uneltirilor dușmanilor îndreptate împotriva lui, fiind convins că Dumnezeu „rugăciunea celor fără de ajutor va asculta și cererea lor nu o va trece cu vederea“ (Ps. 101, 18).

Astfel, cînd profetul și împăratul David este urmărit de către adepții fiului său, Avesalon, compune un psalm, în care arată lui Dumnezeu necazurile prin care trece el și-l roagă ca să-l izbăvească de dușmanii săi, zicînd: „Doamne, cît s-au înmulțit vrăjmașii mei, mulți se scoală asupra mea, mulți zic sufletului meu: nu este mîntuire lui întru Dumnezeu lui. Iar tu, Doamne, sprijinitorul meu ești, mărirea mea și cel ce înalți capul meu.“

Desigur că rugăciunea credinciosului are mai multă tărie, precum zice și David: „La Tine este izvorul vieții, întru lumina Ta vom vedea lumină. Tinde mila Ta celor ce te cunosc pe Tine și dreapta Ta celor drepiți la inimă“ (Ps. 35, 9—10).

Una dintre rugăciunile cele mai profunde ale profetului David este Psalmul 50. Acest psalm este o rugăciune de pocăință, compus cu ocazia mustrării ce i-o face profetul Natan, pentru greul păcat săvîrșit împotriva lui Urie, generalul său. Această rugăciune abundă în cereri pentru iertarea păcatelor sale, zicînd: „Miluiește-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta și după mulțimea îndurărilor Tale șterge fărădelegea mea. Mai virtos mă spală de fărădelegea mea și de păcatul meu curățește-mă“ (v. 1—3). Sau: „Întoarce fața Ta de la păcatele mele și toate fărădelegile mele șterge-le. Inimă curată zidește întru mine Dumnezeule și duh drept înnoiește întru cele dinlăuntru ale mele. Nu mă lepăda de la fața Ta și Duhul Tău cel Sfînt nu-l lua de la mine. Dă-mi mie bucuria mîntuirii Tale și cu Duhul stăpînitor mă întărește“ (v. 10—13). Această rugăciune este cu atît mai profundă, cu cît profetul își dă seama că păcătuirea unui om pus în fruntea poporului atrage nenorocirea întregii obști. Se știe că, datorită încăpățînării lui faraon, Dumnezeu trimite pedepse asupra Egiptului, iar împietrirea lui Senaherib a pierdut oștirea sa.

Cererile profetului David continuă și în alți psalmi, zicînd: „Dumnezeule, scapă-mă din mîna omului nelegiuit și din ghiara omului nedrept și silnic“ (Ps. 71, 4). „Dumnezeule, fă-ne iarăși precum eram și fă să lumineze fața Ta, ca să fim mîntuiți“ (Ps. 80, 4).

Al doilea fel de rugăciune întîlnit în psalmii lui David este rugăciunea de laudă, prin care binecuvîntează și laudă pe Domnul și Dumnezeuul nos-

Prima parte a Sf. Liturghii

(Urmare din pag. 1)

mormînt. Din această jertfă au răsărit Sfinții care se roagă Domnului pentru noi și prin ea se sfințesc credincioșii, care cer de la Hristos-Domnul cele spre mîntuire și cei adormiți sînt pomeniți spre iertare de păcate și spre odihna sufletelor lor întru lumina cea veșnică.

Acum poate începe partea a doua a Sfintei Liturghii (Liturghia catehumenilor), care se continuă cu partea a treia (Liturghia celor credincioși) — ambele constituînd o unitate. Sfînta Proskomidie a pus înainte darurile amintite, în jurul Sf. Agneț (care reprezintă pe Hristos), fiind întreaga Biserică, cu toate mădularele ei (Sfinții, vii și morți, cunoscuți și necunoscuți).

Se cuvine dar să aducem cele de trebuință pentru slujirea Sfintei Liturghii și mai ales să ne aducem pe noi înșine și întreaga noastră viață lui Hristos-Dumnezeu, ca El să ne binecuvînteze și să ne ajute să viețuim după voia Lui cea sfîntă, spre binele semenilor, spre propășirea patriei, spre slava Sfintei noastre Biserici și spre preamărirea lui Dumnezeu, întru care avem mîntuirea.

† NICOLAE

Mitropolitul Ardealului

tru pentru mărirea Sa cea nemăsurată, după cum însuși zice în Psalmul 134: „În toate zilele bine te voi cuvînta și voi lauda numele Tău în veac și în veacul veacului. Mare este Domnul și laudat foarte, și mării lui nu este margine“ (v. 2).

Cele mai multe rugăciuni de laudă însă sînt imne originale ale profetului David, cuprinzînd în ele și profetii cu privire la suferințele pe care Mîntuitorul nostru Iisus Hristos avea să le sufere, cum este de exemplu începutul Psalmului 108, unde zice: „Dumnezeule, lauda mea să nu o taci, căci gura păcătoșului și gura vicelanului asupra mea s-a deschis. Jurat-au împotriva mea cu limbă vicelană“ (v. 1).

Psalmii 148, 149 și 150 poartă chiar numele de psalmi de laudă, în care psalmistul chiamă toată creatura să preamărească pe Dumnezeu.

Iar înainte de a muri, David aduce Domnului o rugăciune de laudă, zicînd: „Binecuvîntat să fii Doamne, Dumnezeule străbunului nostru Israel din veac și pînă în veac. A Ta, Doamne, este slava și puterea și podoaba, strălucirea și măreția, căci tot ceea ce este în cer și pe pămînt a Ta este. A Ta este împărăția, Doamne, care se ridică mîndră deasupra tuturor. Bogăția și cinstea de la Tine vin, Tu ești Stăpîn a toate... Și acum Dumnezeul nostru noi Te laudăm și proslăvim slăvitul Tău nume“ (1 Cron. 29, 10—13), și rugăciunea continuă pînă la v. 19, în care David arată că tot ceea ce aducem noi Domnului de la El le avem și cere lui Dumnezeu ca să ajute fiului său Solomon să domnească cu înțelepciune, spre binele obștii în fruntea căreia este.

În psalmii profetului David găsim și rugăciuni de mulțumire, prin care își aduce aminte cu mulțumire și cu dragoste de toate binefacerile primite de la Dumnezeu, ca de exemplu atunci cînd zice: „Iubite-voi Doamne, virtutea mea, Domnul este întărirea mea și scăparea mea și izbăvitorul meu, Dumnezeul meu și ajutorul meu și voi nădăjdui în El, apărătorul meu și cornul mîntuirii mele și sprijinitorul meu“ (Ps. 17, 1—3).

Tot din experiența de rugător a profetului David învățăm că acea rugăciune are efectul dorit, care este împreună cu lacrimile umilînței, fiindcă atunci Dumnezeu „înțelege suspinarea“ (Ps. 5, 2). De aceea, îl roagă zicînd: „Ascultă, Doamne, glasul plîngerii mele cînd strig către Tine“ (Ps. 28, 2). Mai mult, rugăciunea să fie dreaptă și fără de viclenie: „Ascultă, Doamne, cererea mea cea dreaptă, ia aminte la tînguerea mea, urechea Ta o pleacă la rugăciunea mea izvorîta din buze fără vicleșug“ (Ps. 17, 1).

În ceea ce privește timpul cînd sîntem datori ca să aducem rugăciuni lui Dumnezeu, profetul David ne arată că orice timp din zi și din noapte este prielnic rugăciunii, după cum el însuși a practicat aceasta, zicînd: „În miezul nopții mă scol, ca să te slăvesc pentru judecățile Tale cele drepte“ (Ps. 118, 62), sau: „Doamne, Dumnezeule mîntuirii noastre, ziua am strigat și noaptea înaintea Ta“ (Ps. 88, 2), sau: „Dimineața vei auzi glasul meu“ (Ps. 5, 4).

Profetul David, în ceea ce privește rugăciunea, este un model vrednic de imitat de către oricare creștin al zilelor noastre. Pr. Veniamin Micle

„Emigrări românești din Transilvania...”

În Editura științifică a apărut lucrarea de mare importanță pentru istoria poporului nostru a binecunoscutului istoric transilvănean, P. C. pr. prof. Ștefan Meteș, intitulată: „Emigrări românești din Transilvania în sec. XIII—XX”, București, 1971, 438 p. Apariția cărții coincide cu împlinirea a 85 de ani a prodigiosului cercetător de istorie transilvănean; un meritat omagiu savantului care și-a închinat viața cercetării documentelor și trecutului istoric al poporului nostru. Volumul înmănunchiază, așa cum se arată în titlu, un aspect din viața extrem de zbuciumată a poporului român, acela al părăsirii, de către mulți dintre fiii săi, a vetrei străbune, în lungul veacurilor, din cauza opresiunilor de tot felul exercitate asupra românilor transilvăneni de către stăpînirile străine.

Primul capitol se ocupă de cauzele emigrării. Pînă pe la mijlocul sec. XIV, românii din Transilvania se bucurau de drepturi egale cu ungurii, sașii și secuii, pentru ca apoi să decadă. În 1324 se dispunea ca iobagii, fără învoirea nobililor, să nu se poată muta de pe o moșie pe alta. Apoi, sarcini noi vor apăsa pe umerii lor.

Alături de măsurile de ordin material, subliniază autorul, la subjugarea elementului românesc trebuie adăugate cele de ordin sufletesc, foarte grave. În 1279 spre pildă, sinodul din Buda hotărăște ca preoților „schismatici” (cum erau numiți preoții ortodocși) să „nu li se dea voie a ținea cult dumnezeiesc, a zidi capele sau alte case sfinte”. În caz de împotrivire, se dispune să se aplice împotriva lor puterea „brachială”. În 1366 Ludovic de Anjou poruncește nobilimii din Banat să prindă pe toți preoții schismatici, cu femeile și copiii lor... și să-i scoată din țară. În 1428 regele Sigismund hotărăște ca să se despoaie de avere toți

nobilii și cnezii... În urma acestor măsuri și a altora, nobilimea română e silită să treacă la legea catolică și, deci, să se înstrăineze. În secolul XVIII aceste persecuții se întesesc datorită politicii habsburgice. În sec. XIX și XX, la fel.

În cursul veacurilor, românii au emigrat, din cauza opresiunilor, în Polonia, în nordul și sud-vestul Ungariei, în Moravia și Silezia, în Rusia, Serbia, Bulgaria și America. Dar cei mai mulți, și în toate timpurile, în Țările Române. Autorul dă amănunte revelatoare de sate întemeiate de emigranți, apoi statistici cu numărul de români etc. Astfel, numai între 1438—1570, adică în 132 de ani, în Polonia românii transilvăneni emigrați au pus baza la 243 de sate românești. Dovezi sînt și de dinainte de 1438. Aici, ca și în celelalte țări, românii colonizați au îndeplinit o operă de civilizație — fie păstori, fie lemniari, plutași ori agricultori (p. 41).

Românii din nordul și nord-vestul Ungariei la început au avut proprii lor conducători. Și din aceste părți se dau o mulțime de sate românești cu numărul de locuitori.

Sigur, numărul cel mai mare de emigranți au trecut în Moldova și Țara Românească. Cauzele sînt studiate pe epoci de emigrare — pagini de documentată istorie românească. Chiar din vremea întemeierii statelor feudale românești... „românii transilvăneni, nemaiputînd conviețui cu asupritorii, au trecut munții, conlucrînd la înființarea celor două țări românești” (p. 48).

Semnificative sînt și datele privind rolul pe care l-au avut emigranții transilvăneni în viața economică, culturală și politică a țărilor române apoi a României.

Un aparat științific bogat întovărășește fiecare capitol.

Da, o mulțime mare de români transilvăneni trec și peste Carpați, colaborînd, acolo, la opera de organizare a țării și la cea culturală. Nu e mai puțin adevărat însă faptul, că „de dincolo” golurile erau compensate într-o oarecare măsură, în opera extrem de grea de apărare a celor rămași, prin dieci, dascăli, zugravi, preoți veniți din Țările Române, ca și prin multe cărți necesare culturii.

Din „Constatări finale” ale cărții, reținem adevăruri istorice ca acestea:

— Autohtonii românilor din Transilvania n-au fost contestată de nici un cronicar sau istoric străin pînă în a doua jumătate a secolului XVIII. Ea este confirmată acum și de noi descoperiri arheologice, toponimice și lingvistice.

— S-au dat lupte aprige la început între autohtonii români și noii cuceritori.

— Cultura populară străveche românească a influențat cele trei neamuri venite peste românii transilvăneni: unguri, sași și secui.

— Prin legi și persecuții se caută strivirea iobagilor români și desființarea sau reducerea drepturilor nobililor români și a celor liberi încă.

— Iobagii români, despuiți de toate drepturile, participă activ la războaiele din 1437, 1514, 1570, 1784, precum și la revoluția din 1848.

— În cursul tuturor veacurilor, cu toate emigrările masive, românii din Transilvania sînt în majoritate, față de cele trei neamuri privilegiate, cum constată atît cronicarii unguri, cît și călătorii străini și cercetările demografice mai noi.

Prin această lucrare, autorul ei și-a dovedit nu numai dragostea sa față de adevărul istoric, ci și față de aceste plaiuri pe care au trăit, trudit și suferit moșii și strămoșii noștri.

Prof. Titus Roșu

Praznic la Mănăstirea Dragomirna

În ultimii 11 ani, la Mănăstirea Dragomirna, județul Suceava, ctitoria mitropolitului Anastasie Crimca, s-au executat, de către Direcția Monumentelor Istorice, însemnate lucrări de restaurare, cu fondurile acordate de conducerea Statului nostru și Mitropolia Moldovei și Sucevei.

Duminică, 27 mai a. c. — Pogorîrea Duhului Sfînt, care este și hramul mănăstirii — Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Iustin al Moldovei și Sucevei a săvîrșit slujba de sfințire a bisericii, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi.

În continuare, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit a săvîrșit Sfînta Liturghie arhierescă.

La sfîrșit stareța mănăstirii, P. Cuv. Iulia Aramă, a mulțumit, în numele călugărițelor din mănăstire, Conducerii de Stat pentru grija pe care o arată monumentelor bisericesti cu importanță istorică și artistică, Departamentului Cultelor și autorităților de stat locale pentru sprijinul acordat.

P. Cuv. Sa a mulțumit totodată Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Iustin pentru îndrumările date în timpul lucrărilor de restaurare, pentru însemnatele ajutoare acordate mănăstirii, precum și pen-

tru înălțătoria slujbă pe care a săvîrșit-o, angajîndu-se în același timp ca, împreună cu toate viețuitoarele mănăstirii, să vegheze la păstrarea acestui valoros monument, care pune în lumină evlavia credincioșilor noștri și măiestria artistică a maeștrilor români.

Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Iustin, în cuvîntul de învățătură pe care l-a rostit, s-a referit la întreita însemnătate a zilei: Pogorîrea Sfințitului Duh peste Sfinții Apostoli, sfințirea bisericii și cinstirea noilor ctitori ai mănăstirii. Este un moment fericit pentru noi, de o deosebită importanță. După Pogorîrea Duhului Sfînt asupra Sfinților Apostoli, Biserica și-a început misiunea ei duhovnicească. După săvîrșirea slujbei de Sfințire a acestei biserici, ea este de acum înainte locul sfînt în care cugetele noastre se pot înălța cu mai multă osîrdie la Dumnezeu. În această zi, a spus în continuare Înalt Prea Sfințitul Mitropolit, cinstim pe noii ctitori ai mănăstirii, care vreme de 11 ani au lucrat la restaurarea ei.

Lucrările de restaurare care s-au executat la această mănăstire, ca și la alte biserici și mănăstiri

din Arhiepiscopia Iașilor, sînt o dovadă grăitoare a grijii pe care Conducerea de Stat o are față de trecutul nostru.

În încheiere, Înalt Prea Sfințitul a mulțumit Conducerii de Stat, Departamentului Cultelor, Direcției Monumentelor Istorice și autorităților locale pentru sprijinul acordat. În același timp, Înalt Prea Sfinția Sa a făcut tuturor credincioșilor părintești îndemnuri ca, odată cu înnoirea bisericii, să se înnoiască și ei, străduindu-se neîncetat de a fi cei dînți în viața de toate zilele, ca fii ai lui Dumnezeu și buni cetățeni ai Patriei. Sf. Duh să întărească pe toți cu puteri mereu înnoite spre a aduce neîncetat contribuția lor la binele obștesc.

T. M.

Proverbe românești

- Prieten bun este acela care dă sfaturi bune, iar nu acela care îți laudă nebuniile.
- Glumele nevinovate sînt ca sarea în bucate.
- Înegrind pe altul, nu te albești pe tine.
- Un nume cinstit este o comoară neprețuită.
- Omenia-i mai scumpă ca averea.
- Cîntea nu se cumpără, nici nu se vinde.
- Lucrul străin nu ține de cald.
- Omul rău este ca un cărbune, dacă nu te arde te înnegrește.
- Cine sapă groapa altuia, cade singur în ea.
- Cine vrea să înșele, se înșeală.
- Cine lăcomește să apuce cele străine, pierde și ale sale.
- Cine cu sabia-mpunge Tot sabia-l va străpunge.
- Omul e ca un puț cu apă: Cu cît face mai mult bine, cu atît mai mult îi vine.
- Dacă ai dat, uită, iar dacă ai primit, pomește.
- Fapta bună este pentru om cunună.
- Ce folos de statul (poziția, situația) tău Dacă ți-e năravul rău.
- Haine scumpe pe spinare Bagă omu-n lipsă mare.
- Nu îți lauda singur faptele, că îți pierzi rodul.
- Lauda în față este jumătate ocară.
- Pe față te linge Pe dîndos te frige.
- Lacomul nu zice „ajunge” Oltu-n gură de i-ar curge.
- Pune brînză în sticlă și întinge pe dinafară.
- Cu minciuna prînzești, dar de cinat ba.

Despre virtutea dreptății

Învățătura de credință creștină ortodoxă ne recomandă, după virtutea înțelepciunii, pe a doua virtute morală, care este dreptatea.

La întrebarea: „Ce este dreptatea creștină?” cartea „Învățătura de credință creștină ortodoxă” ne răspunde: „Dreptatea creștină este virtutea prin care creștinul împlinește, cu conștiință și voie hotărîtă, toate îndatoririle sale față de Dumnezeu și față de oameni, fiind ajutat de harul dumnezeiesc”.

În Vechiul Testament, dreptatea este recunoscută ca o călăuzitoare pe calea binelui: „Dreptatea conduce pe cei fără prihană pe calea lor, iar cel fărădelege va cădea prin fărădelegea lui” (Pildele lui Solomon 11, 5). Însușirea bunurilor cu dreptate e laudată: „Mai degrabă puțin cu dreptate, decît agoniseală multă cu strîmbătate” (Pildele lui Solomon 16, 8). Omul drept are o comportare vrednică de luat în seamă: „Gura dreptului va deprinde înțelepciunea și limba lui va grăi judecată” (Psalm 36, 21, 30); „Celor drepti se cuvine laudă” (Psalm 32, 1).

Noul Testament cuprinde și el multe învățături despre dreptate. Însuși Mîntuitorul Hristos fericește pe cei ce flămînzesc și însetează de dreptate” (Matei 5, 6). Dreptii vor fi moștenitori ai

vieții veșnice (cf. Matei 25, 46). Pe lîngă alte virtuți, Sf. Apostol Pavel așează înainte dreptatea cînd îndeamnă: „Dar tu, o, omule al lui Dumnezeu, fugi de acestea și urmează dreptatea, evlavie, credință, dragostea, răbdarea, blîndețea” (I Tim. 6, 11).

Foloasele dreptății sînt multe. Dintre acestea pot fi amintite doar cîteva. Omul drept se bucură de o conștiință împăcată. Omul drept cu adevărat nu se laudă cu dreptatea lui, cu împlinirea îndatoririlor sale, ci, în deplină smerenie, el caută zi de zi să-și împlinească datoriile sale față de Dumnezeu și față de semenii săi.

Împlinirea dreptății atrage după sine și pacea, căci, după cuvîntul Scripturii, pacea este rodul dreptății; sau, spus altfel, al echității, al împărțirii tuturor oamenilor din bunurile acestui pămînt, potrivit cu truda și rîvna depusă de fiecare pentru binele general.

Dreptatea rămîne așadar pentru toți fiii Bisericii noastre o virtute morală de prim ordin cu care — după sfătuirea Sf. Scripturi — trebuie să ne deprindem, să o practicăm toată viața. Prin această virtute putem dobîndi o latură a fericirii sufletești.

Pr. I. Buta

Cu privire la post

Postul Sf. Marii sau al Sîntămăriei, în care pășim, ne oferă bun prilej să zăbovim puțin asupra acestei străvechi rînduiri a Bisericii noastre.

Postul, precum știm, înfrînează poftele cele rele, este mijloc de a înălța sufletul la prețuirea bunurilor mai înalte, spirituale, a-l face capabil pentru primirea darului dumnezeesc și pentru tot felul de virtuți. Postul este un mijloc în realizarea virtuților atât de necesare mîntuirii noastre. El este totodată de folos și pentru trupul nostru, căci „cel înfrînat își prelungește viața” (Iisus Sirah 37, 34). Un medic renumit din antichitate, Hipocrates, ajuns la o vîrstă înaintată și întrebât fiind, ce a făcut și cum a trăit de a ajuns la așa de adînci bătrînețe, a răspuns: „Eu niciodată nu m-am sculat de la masă sătul.” Sf. Ioan Gură de Aur zice: „Postul astîmpără corpul, înfrînează poftele și înaripează sufletul, îl înălță și-l ușurează.”

Fericitul Augustin spune și el: „Postul curățește inima, supune corpul spiritului, face sufletul aplecat cămței, stinge fierbințeala poftelor și aprinde flacăra castității.”

Postul rînduit de Biserica Ortodoxă se împarte, după timp: în post de mai multe zile și de o zi. Din prima grupă fac parte: Postul Mare sau Patruzețimea, Postul Sf. Apostoli, Postul Născătoareii de Dumnezeu și al Nașterii Domnului; iar postul de o zi este miercuria și vinerea fiecărei săptămîni, afară de săptămîna luminată a Paștilor, zilele de la Nașterea Domnului pînă la Bobotează (fără ajunul Bobotezei) și săptămîna de după Cincizecime. Apoi, ziua Înălțării Sf. Cruci, ziua tăierii capului Sf. Ioan Botezătorul și ziua ajunului Bobotezei.

Sf. Părinți, observînd că unii credincioși păseau la primirea Sf. Taine fără pregătire suficientă, au stabilit cele 40 de zile înainte de Paști, de pildă, ca zile speciale de post, de milostenie, pentru ca în aceste zile noi toți, prin rugăciune, prin post, prin mărturisire și prin toate celelalte acte de pietate, să ne curățim făptura și așa să pășim cu conștiința curată la primirea Sf. Taine.

Totodată, Biserica ne învață că postul trupesc fără cel sufletesc nu este un post deplin, de adevărat folos creștinesc. Deci, abținerea de la mîncare și băutură trebuie să fie însoțită și de abținerea de la păcate. Postul mîncării deci trebuie să meargă mîna în mîna cu postul sufletesc, cu ferirea de rele și lucrarea faptelor bune.

Cei neputincioși, în general, se dezleagă de obligativitatea postului însă nu sînt scutiți de obligativitatea postului sufletesc, ferindu-se de păcate și săvîrșind faptele iubirii și ale îndurării.

Dacă noi toată viața noastră am săvîrși numai cele bune, atunci nu ne-ar fi de lipsă postul. Dumnezeu a dat această medicină a postului, ca prin ea să se stîrpească desfrînarea, lăcomia, îmbuibarea și alte păcate dăunătoare vieții noastre trupesti și sufletești.

Să ne străduim deci ca postul nostru trupesc să-l însoțim permanent de cel sufletesc, ca abținerea de la unele mîncări și băuturi s-o întovărășim totdeauna și de abținerea de la lucruri rele, de la gînduri, vorbe și fapte de rușine.

Numai astfel postind, postul își primește rostul convenit în viața noastră creștinească.

Pr. C. Pistrui

(†) Lucia Cosma

La 14 iunie a.c., în Catedrala mitropolitană din Sibiu a fost prohodită o vrednică fiică a popoului român și a Bisericii noastre: muziciana pensionară Lucia Cosma, decedată în vîrstă de aproape 97 ani.

S-a născut în Beiușul Bihorului, la 13 septembrie 1875, dar a crescut și s-a format ca muziciană în Sibiu, unde părinții săi, Partenie și Maria Cosma, s-au mutat încă pe cînd Lucia avea numai 8 luni. Pregătirea muzicală completă (teorie-solfegiu, pian, canto, istoria muzicii) o datorează marelui Gheorghe Dima, profesorul de muzică de la Institutul Pedagogic-Teologic din Sibiu. Fiind înzestrată cu o minunată voce de soprană, Lucia Cosma și-a desăvîrșit pregătirea sa muzicală, studiind și în străinătate, la Paris și Londra, cu cei mai renumiți maeștri ai cîntului.

Care sînt meritele acestei distinse personalități? Iată-le, spicuite din biografia sa:

În Sibiu, ca membră a corului și ca solistă a Reuniunii de Muzică, a cîntat numeroase compoziții laice și religioase. În Timișoara, stabilindu-se în anul 1894, în urma căsătoriei cu avocatul Aurel Cosma, a dat concerte, ca solistă acompaniată de pian, în folosul reuniunilor de binefacere, între care și pentru cele ale femeilor protestante, catolice, evreiești; pentru nevătăzătorii, surdomuți ș. a. A dat concurs neprecupețit serbărilor culturale din Arad, Caransebeș, Orăștie și din alte orașe. A fost cea mai zeloasă popularizatoare a doinelor, colindelor și melodiilor de joc culese de Tiberiu Brediceanu și Gheorghe Dima. Marele George Enescu i-a făcut cinstea de-a o acompania la pian într-un concert dat în București; unui scriitor, între care și Victor Eftimiu, i-au dedicat versuri, iar ziarele au numit-o: „Privighetoarea Ardealului”.

După primul război mondial a organizat și a condus — benevol — timp de cinci ani un birou pentru ocrotirea a 27 mii orfani de război din Banat. Apoi, din anul 1923 pînă în anul 1938, a fost profesoară de cînt vocal și operă la Conservatorul din București, pregătind mulți cîntăreți soliști, cu renume în țară și peste hotare.

Pensionîndu-se, s-a reîntors în Sibiu, unde a continuat să colaboreze cu societățile sibiene de binefacere și cu Reuniunea de Muzică „Gheorghe Dima”.

După al doilea război mondial a organizat în locuința sa o mică școală de muzică, apoi pînă în 1958 a activat ca profesoară la Școala Populară de Artă. Dar și după acest an a continuat să dea sfaturi și îndrumări artistice și cetățenești celor ce o vizitau — acasă.

Și Biserica îi este recunoscătoare Luciei Cosma (nepoata mitropolitului Miron Romanul) pentru că nu o dată — ca pensionară, a urcat cafasul corului Catedralei, felicitînd pe coriști și coriste și a încurajat corul bisericii din parohia Iosefin. Toate aceste merite au fost arătate și cu ocazia prohodirii răposatei muziciene, vorbind din încredințarea I. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Mladin, atît părintele prim paroh Ioan Vlad cît și dirijorul Gh. Șoima.

Gh. Ș.

Sub patrafir

Osteniți de-al vieții zbucium, credincioșii stau la rînd,

Lîngă ușa de spovadă, cu povara lor de gînd.

Cei bătrîni, cu tîmple ninse, sprijiniți în cîrji

asteaptă

Binecuvîntata clipă, cu răbdare înțeleaptă.

La răstimpuri zăbovite, ușa tainelor se mișcă;

Slobodă pășește-n drumu-i, văduva lelea Anișcă,

Intr-acum, nenea Ilie, cu pas rar și apăsător,

Închinîndu-se cucernic: Domnul fie laudat!

C-apucai și ziua asta; is bătrîn și cine știe

Cît voi mai trăi pe lume, ce-i azi, mîine n-o

să fie...

— Chibzuitu-m-am, părinte, zile-ntregi și nopți

în șir,

Să-mi mai plec o dată fruntea, sub sfințitul patrafir,

Am greșit, trecînd prin viață, și cu fapta și cu

gîndul...

Cu ochii-notînd în lacrimi, jarul inimii și-l moaie,

Simțînd cum îi crește-n suflet a nădejdlor altoaie.

Hăt tîrziu, cînd se ridică, primind sfînta dezlegare,

Zări de aur se despică, pe-a vieții lui cărare;

Innoit în gînd și-n vrere, prin mulțime loc își face,

Ca un fulg îi este gîndul, totu-n jur respiră pace!

Pr. N. Lungu

Suciu de Sus-Maramureș

Conferința interortodoxă exegetică de la Atena

Între zilele de 17—21 mai 1972 a avut loc la Mănăstirea Pendeli, de lîngă Atena, conferința (Sinedriul cum îi zic grecii) exegetică interortodoxă. Au participat exegeți ortodocși din diferite țări. Iată temele și ordinea comunicărilor făcute: Marcu Siotis (Atena): „Unitatea Bisericii Apostolice și erminia Sfintelor cărți”; Sava Agurides (Atena): „Inspirația divină și erminia. Erminia patristică a Eshatologiei Sfintei Scripturi”; Nicolae Neaga (din partea Bisericii Ortodoxe Române): „Importanța Tradiției exegetice pentru cercetarea biblică actuală. Considerații privind Vechiul Testament”; Ilie Iconomu (Atena): „Propuneri pentru valorizarea și clasificarea erminiilor Sf. Părinți la Vechiul Testament”; Alexandru Kniazeff (Paris): „Profetismul și misiunea profetică în lumina Pentateuhului”; Episcop Dimitrie Trakatelis (Grecia): „Erminia hristologică a teofaniilor Vechiului Testament la Iustin Martirul”; George Barrois (S.U.A.): „Exegeza critică și erminie tradițională. O incursie metodologică pe baza cărții lui Isaia”; Teodor Stylianopoulos (S.U.A.): „Contribuția Sfîntului Iustin Martirul la tradiția exegetică a Bisericii”; Petru Andriopoulos (Atena): „Locul Cuvîntului întrupat în erminia lui Origen”; Gerasim Zafiris (S.U.A.): „Valoarea cărților biblice la Părinții greci”; Ioan Panagopoulos (Atena): „Problema teologică a erminei ortodoxe”.

S-a subliniat că în Biserica Ortodoxă literatura patristică este o necesitate absolută în comentarea corectă a Sfintei Scripturi, că hotărîrile formale ale Bisericii și practicile bisericești se vor avea în vedere, la interpretare, că ierarhia poartă plinitudinea puterii de a ține cuvîntul lui Dumnezeu, că pe lîngă însușirile intelectuale, Biserica Ortodoxă estimează calitățile morale ale exegetului.

Gînduri creștine

„Iar Mîntuitorul să vă înmulțească în bar și să prisosiți în iubire unul către altul și către toți”.

(I Tes. 3, 12)

Este bine știut că ființa umană stăpînește peste trei capacități sufletești care sînt: inteligența, voința și sentimentul. Cu inteligența sa omul ajunge în cosmos; cu voința stăpînește faptele și cu sentimentul înobilează viața.

În credința creștină ortodoxă există la fel cele trei capacități sufletești, date credinciosului, care sînt: credința, nădejdea și iubirea (I Cor. 13, 13). Dar voința oferă nu numai căi drepte în gîndire, vorbire și acțiune, ci și unele întortochiate, ca și sentimentul. Astfel se ajunge în viață și la conflicte sufletești, căci multe se întîmplă în viață în legătură cu simpatia sau antipatia.

Această împrejurare neplăcută poate fi înlăturată prin Taina Sf. Mărturisiri a păcatelor și prin continua cercetare și verificare asupra stărilor sufletești proprii, care generează activitatea umană.

Se poate ca cineva să aibă credință deplină, dar dacă nu iubește pe semenul său, nici pe Dumnezeu nu-l poate iubi; iar dacă această iubire se exprimă prin gînd și faptă și cuvînt bun, atunci aceste activități devin „sămînță a sufletului”.

De aceea Sf. Apostol Pavel își îndemna ascultătorii: „Din gura voastră să nu iasă nici un cuvînt rău, ci numai ce este bun, spre zidire” (Efe-seni 4, 29).

Prof. M. Șesan

Din învățăturile Sfinților Părinți

● Bucură-te, o stăpînă, de Dumnezeu Născătoare, cea prin care se zidește Cel nezidit, prin care este pipăit Cel nepipăit, prin care se ține Cel neatins și se poartă în brațe Cel ce poartă toate. Bucură-te, o stăpînă de Dumnezeu Născătoare, prin care este hrănit cu lapte Cel care îngrijește lumea toată, hrănitorul și cîrmuitorul lumii, Dumnezeu. Bucură-te, o stăpînă de Dumnezeu Născătoare, cea prin care Cel fără de mamă se naște fără de tată.

(Sf. Ioan Damaschin)